

První světová válka

Jakub Rádľ

29. ledna 2020

Obsah

1	První světová válka	2
1.1	1914	2
1.2	1915	3
1.3	Ruské revoluce 1917	4
2	1918	5

1 První světová válka

Příčiny

- expanzivní snahy velmocí
- boj o kolonie
- boj o sféru vlivu
- extrémní nacionalismus
- růst napětí mezi Trojspolkem a Dohodou

Vstup velmocí do války

- Srajevský atentát (28. 6. 1914) na Františka Ferdinanda d'Este
- Mladá Bosna – organizace s cílem dosažení nezávislosti, Černá ruka – teroristická frakce
 - studenti, učitelé, řemeslníci
- Ultimátum R-U Srbsku → vyhlášení války 28. 7.
- Mým národům
- 3. 8. 1914 – vstup V Británie, Francie do války
- Černá ruka → atentát na Františka Ferdinanda
 - měli po něm hodit granát, ale netrefili se
 - zastřelen po cestě (Gavrilo Princip)
- Rakousko-Uhersko chce vyšetřovat atentát, další podmínky
- Srbsko podmínky odmítá
- 28. 7. 1914 – František Josef I.: Mým národům
 - manifest, vyhlašuje válku Srbsku

Nová technika

- tanky, letadla, vzducholodě, rychlopalné zbraně, kulomety, děla, ponorky, otravné plyny (yperit), elektronkový vysílač
- zákopová válka
- totální válka → militarizace hospodářství

1.1 1914

Západní fronta

- blesková válka (schleifen 1905)
- Útok na Belgii a Lucembursko → zamýšlen útok na Francii
- 20. 8. obsazen Brusel
- 5. – 15. 9. 1914 bitva na Marně – blesková válka zastavena → zákopová válka
 - Němci – běh k moři
 - 16. 10. dobyty Antverpy

Jižní fronta

Východní fronta

- Rusko + R-U + N
- útok na Východní Prusko
-
-
-

Další fronty

- kavkazská – poč. ledna 1915 Turecko poraženo Rusy
- mezopotamská – 6. 11. 1914 Angličané ovládli Basru, Kurny
- syrsko-palestinská – 3, 2, 1915 Turci

1.2 1915

Východní fronta

- hlavní cíl – porážka Ruska, potom západní fronta
- ofenziva R-U v Karpatech
 - únor – dobyt Černovcy, Stanislav
- ruský útok → Přemyšl (22. 3.)
- ofenziva německa (průlom u Gorlice květen 1915)
- ruský ústup
-
-

Západní fronta

- březen Francie útočí v Champagni
- duben německý útok na Ypry
 - otráveno 15 000 mužů, 5000 zahynulo
 - linie posunuta o 4km

Jižní fronta

- září 1915 – útok Bulharska na Srbsko
- listopad Srbsko poraženo
- evakuace armády na Korfu
- 23. 5. Itálie se připojila k Dohodě, 1916 vyhlásila váku německu
- prosinec konference v Chantilly

1.3 Ruské revoluce 1917

- 12. 3. – demokratická revoluce (únorová 27. 2.)
 - svržen car
 - prozatimní vláda (kn. Georgij Lvov)
 - sověty – rady (esseři – , menševici – sociální demokraté)
- autonomie Finsku a Estonsku, nezávislost Polska
- pokračování ve válce
- V. I. Lenin – Dubnové teze
 - návrat do Ruska v německém císařském vagónu
 - hlásal proti imperialismu
 - chtěl proletářskou revoluci → proletářská diktatura → mír s Německem
 - → Němci mohou přesunout jednotky na západní frontu
- přibývají stoupenci bolševiků
- protesty obyvatel (červen, červenec)
 - zvyšuje se pracovní doba, snižuje minimální mzda
 - protest v Petrohradě → krvavě potlačeno armádou
- Alexandr Kerenský
 - zakázal bolševiky, stoupenci ale stále přibývají
- září – gen. Lavr Georg Kornilov – pokus o vojenský převrat v Petrohradě
 - obyvatelstvo Ruska není zvyklé a připraveno na demokracii, potřebuje pevný řád → potřebuje diktaturu
 - domluva s dalšími členy vlády
 - převrat se nepovedl, protože moc velká část vlády byla pod vlivem bolševiků

Říjnová revoluce 6.–7. 11. 1917

- 6. 11. – povstání v Petrohradě
- Rudé gardy (ozbrojení civilisté) + baltské loďstvo
- útok na Zimní palác
- 7./8. 11. – zatčení ministři Prozatimní vlády

Všeruský sjezd sovětů

- Rada lidových komisařů – Lenin
- schváleny dekrety
 - Dekret o míru (s Německem)
 - Dekret o půdě – konfiskuje půdu šlechty, dává ji rolníkům (Stalin ji zase vzal – kolektivizace)
 - Deklarace práv národů Ruska – každý národ má právo na sebeurčení, má právo říct v jakém chce žít státě → rozpad císařství na republiky

Význam revoluce

- vzdělávání obyvatelstva
-

1917

- revoluce v Rusku → vliv na konec války
- Vilém II. souhlasí s vojenskou diktaturou a ponorkovou válkou
- květen 1915 – parník Lusitania (Cobh) → kongres vyhláší válku Německu
- Němci asi 100 ponorek
- 6. 4. – USA vyhláší válku Německu (W. Wilson)
- k vyhlášení války se přidávají další státy v J. Americe

Západní fronta

- Němci v defenzívě
- obrané postavení na Siegfriedově linii
- doběn, květe – Britové se pokouší o průlom Arrasu
- demoralizace fr. armády předem ztracenými ofenzívami
- Henri Philippe P=tain
- Němci bolševickou revoluci vítali

Jižní fronta

- úspěchy Němců a Rakušanů v Itálii
- fronta na řece Piavě
- Vittorio Orlando
- pomoc fr. a britských jednotek

2 1918

Východní fronta

- listopad 1917 – jednání o separátním míru (pouze mezi dvěma stranami)
- Lev Davidovič Trocký
 - měl přijmout jakékoli podmínky
 - Němci chtěli Lotyšsko, Litvu, Bělorusko, část Polska
 - Trocký nechtěl podmínky přijmout („ani mír ani válka“)
 - němci využili příležitosti k útoku
 - zaútočili po celé délce fronty
 - ovládli celou Ukrajinu, ...
- organizace Rudé armády
 - únor 1918 bitva u Narvy a Pskova
 - 3. 3. 1918 – Brest Litevský mír – Němci mají i nově nabitě území

Západní fronta

- březen – německá ofenziva
- do června 5x
- francouzský vrchní velitel maršál Ferdinand Foch
- červenec-srpen 2. bitva na Marně
 - s Americkou pomocí Němci poraženi
- Německo je válkou vyčerpáno
- 8. 8. 1918 – průlom Britů u Amiensu
- počátek září – Němci na Siegfriedově linii
- 26. 9. – počátek rozhodující ofenzívy
- 29. 9. – gen. Ludendorff žádá o jednání o příměří
- 4. 10. – žádost odeslána W. Wilsonovi

Jižní Fronta

- 15. 6. – pokus R-U o průlom na Piavě
 - umírá většina rakouských vojáků
- 29. 9. – Doss Alto – čs. legie v Itálii
-